

דְּלֵהוּן דְּכְתִיב, (שמואל א ב) כִּי נֶאֱצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מְנַחֵת יִי. וְכְתִיב וּמִשְׁפֹּט הַפְּהִינִים מֵאֵת הָעַם כֹּל אִישׁ זִבַּח זִבַּח וְגו'. וְכְתִיב גַּם בְּטָרִם יִקְטְרוּן אֶת הַחֶלֶב וּבֹא נַעַר הַפֶּהֶן וְאָמַר לְאִישׁ הַזִּבַּח תְּנֵה בְּשֵׁר לְצִלוֹת לִפְהֵן וְגו'. וְכְתִיב וְאָמַר לוֹ כִּי עֲתָה תִתֵּן וְאִם לֹא לְקַחְתִּי בְּחִזְקָה. וְעַל דָּא וַתְּהִי חֲטָאת הַנְּעָרִים גְּדֻלָּה מְאֹד וְגו'. וְכֹל דָּא לֹא הָוּוּ נְטֹלִין אֱלָא מְאִינוּן חוֹלְקִין דְּהָוּוּ לְהוּוּ לְכַהֲנֵי לְמִיכַל מְנִיָּה, וְעַל דְּהָוּוּ קָלִיל קָרְבָּנָא בְּעִינֵיהוּ אֲתַעֲנָשׁוּ. וְהָכָא אָמַר אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבֵן אֶת הַנְּשִׁים הַצְּבָאוֹת. אֲרָא חֶס וְשְׁלוֹם דְּהָוּוּ עֲבָדוּ עֲבִירָה דָּא, כֹּל שְׁפֵן בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא הַהוּא, דְּלֹא יְקוּמוּן כֹּל יִשְׂרָאֵל וַיִּקְטְלוּן לְהוּן. אֱלָא בְּגִין דְּהָוּוּ מְעַפְּבֵי לֹוֹן לְאַעְלָא לְמַקְדֵּשָׁא, וּמְחָאן בִּידְהוּן דְּלֹא לְאַעְלָא לְמַצְלֵי צְלוֹתָא עַד דְּקוּרְבָּנָא אֲתַעֲבִידוּ בְּגִין דְּאִינוּן לָא מֵיִיתִין קָרְבָּנִין לְמִיטַל חוֹלְקָא מְנִיָּהוּ, וּבְגִין כֶּף מְעַפְּבִין לֹוֹן. וּבְגִין כֶּף אִינוּן נְשִׁים הָוּוּ בְּעָאן מְנִיָּהוּ לְאַעְלָא תַּמָּן. וְעַל דָּא כְּתִיב אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים, דְּמַעְפְּבֵי לֹוֹן כְּדַקְאֲמָרֵן. בְּגוּזָנָא דָּא וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה. חֶס וְשְׁלוֹם דְּאִיהוּ שְׁכַב עִמָּה, אֱלָא בְּגִין דְּעַפְּב לָהּ לְשִׁמּוּשָׁא בְּאֲבוּי שְׁמוּשָׁא דְּמַצְוָה, וְדָא הוּא בְּלַבּוּלָא דְּעֶרְסָא. וְעַבְד לְקַבִּיל שְׁכִינְתָּא עֲבִידְתָּא דָּא, דְּבַכָּל אֲתַר דְּשְׁמוּשָׁא דְּמַצְוָה אֲשַׁתַּפַּח, שְׁכִינְתָּא שְׂרִיא עַל הַהוּא אֲתַר וְאֲשַׁתַּפַּח תַּמָּן. וּמֵאֵן דְּגָרִים לְעַפְּבָא שְׁמוּשָׁא דְּמַצְוָה גָרִים דִּיִּסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מְעַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית מט) כִּי עָלִית מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אֶז חִלְלֵת יְצוּעֵי עֲלָה. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלְגֵשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. כִּלְהוּ הָוּוּ

שְׁפָתוֹב (שם) כִּי נֶאֱצוּ הָאֲנָשִׁים אֶת מְנַחֵת ה', וְכְתוּב וּמִשְׁפֹּט הַפְּהִינִים מֵאֵת הָעַם כֹּל אִישׁ זִבַּח זִבַּח וְגו', וְכְתוּב גַּם בְּטָרִם יִקְטְרוּן אֶת הַחֶלֶב וּבֹא נַעַר הַפֶּהֶן וְאָמַר לְאִישׁ הַזִּבַּח תְּנֵה בְּשֵׁר לְצִלוֹת לִפְהֵן וְגו', וְכְתוּב וְאָמַר לוֹ כִּי עֲתָה תִתֵּן וְאִם לֹא לְקַחְתִּי בְּחִזְקָה, וְעַל זֶה וַתְּהִי חֲטָאת הַנְּעָרִים גְּדֻלָּה מְאֹד וְגו', וְכֹל זֶה לֹא הָיוּ נוֹטְלִים אֱלָא מֵאוֹתָם חֲלָקִים שְׁהָיוּ לַפְּהִינִים לְאָכַל מֵהֶם, וְעַל שְׁהָיָה הַקְּרָבָן קָלִיל בְּעִינֵיהֶם נַעֲנָשׁוּ, וְכֵאֵן אָמַר אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים הַצְּבָאוֹת?
אֲרָא חֶס וְחִלְלֵה שְׁהָיוּ עוֹשִׂים עֲבָרָה זו, כֹּל שְׁפֵן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם קְדוּשָׁה, שְׁלֹא יְקוּמוּ כֹּל יִשְׂרָאֵל וַיְהַרְגוּ אוֹתָם. אֱלָא מִשּׁוּם שְׁהָיוּ מְעַפְּבִים אוֹתָם לְהַכְּנִס לְמַקְדֵּשׁ וּמוֹחִים בִּידֵיהֶם שְׁלֹא לְהַכְּנִס לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה עַד שְׁהַקְּרָבָנוֹת נַעֲשׂוּ, מִשּׁוּם שְׁהָיוּ לֹא מְבִיאֹת קְרָבָנוֹת לְטַל חֶלֶק מֵהֶם, וּמִשּׁוּם כֶּף מְעַפְּבִים אוֹתָן, וּמִשּׁוּם כֶּף אוֹתָן נְשִׁים הָיוּ מְבַקְּשׁוֹת מֵהֶם לְהַכְּנִס לְשֵׁם, וְעַל זֶה כְּתוּב אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים, שְׁמַעְפְּבִים אוֹתָן כְּמוֹ שְׁאֲמָרְנוּ. כְּמוֹ זֶה וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה. חֶס וְשְׁלוֹם שְׁהוּא שְׁכַב עִמָּה, אֱלָא מִשּׁוּם שְׁעַפְּב אוֹתָהּ לְשִׁמּוּשׁ עִם אָבִיו שְׁמוּשׁ שֶׁל מַצְוָה, וְזֶה הוּא בְּלַבּוּל הַמְּטָה, וְעֲשֵׂה כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה הַמְּעַשֶׂה הַזֶּה. שְׁבַכָּל מְקוֹם שְׁשִׁמוּשׁ מַצְוָה נִמְצָא, שְׁכִינָה שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ מְקוֹם וְנִמְצָאת שֵׁם, וּמִי שְׁגוֹרֵם לְעַפְּב שְׁמוּשׁ שֶׁל מַצְוָה, גוֹרֵם שְׁתַּסְתַּלַּק שְׁכִינָה מִן הָעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב (בראשית מט) כִּי עָלִית מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ אֶז חִלְלֵת יְצוּעֵי עֲלָה. וּמִשּׁוּם זֶה כְּתוּב וַיִּשְׁכַּב אֶת בִּלְהָה פִּלְגֵשׁ

אָביו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. כָּלֶם הָיוּ בַּמִּנְיָן, וְלֹא נִגְרַעַה מִזְכוּת שְׁלָהֶם כָּלֶם.

רבי אלעזר אָמר, מָה הַטַּעַם בַּתְּחִלָּה יִשְׂרָאֵל וְאַחַר כֵּף יַעֲקֹב, שְׁכַתוֹב וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר? אֲלֹא כִּשְׁבָא רְאוּבֵן וּבְלָבֶל אוֹתָהּ מָטָה, אָמַר: וּמָה שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁכַטִּים הָיוּ לְאַבְא בְּעוֹלָם וְלֹא יוֹתֵר, וְעַכְשָׁו רוֹצֵה לְהוֹלִיד בְּנִים, אוּלַי אָנוּ פְּגוּמִים שֶׁהוּא שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהוֹלִיד אַחֲרַיִם כְּמוֹ מִקְדָּם. מִיָּד בְּלָבֶל אוֹתָהּ מָטָה וְהִתְעַכֵּב אוֹתוֹ שְׁמוֹשׁ כְּאֵלוֹ עָשָׂה קְלוֹן לְשִׁכְנָה שֶׁשָּׂרְתָה עַל אוֹתָהּ מָטָה, וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי בְּשֵׁם זֶה הִתְעַלָּה תוֹף שְׁנַיִם עָשָׂר שֶׁהִתְכַּסּוּ, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר נִהְרוֹת אֶפְרָסְמוֹן זָךְ.

וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר - אֵלּוֹ שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁכַטִּים שֶׁהִשְׁכִּינָה הַתְּתַקְנָה בָּהֶם, וּמִי הֵם? אֵלּוֹ שֶׁהַתּוֹרָה חֲזָרָה וְעִשְׂתָּה לָּהֶם חֲשׁוֹבֹן כְּמוֹ מִקְדָּם, כָּלֶם קְדוּשִׁים, כָּלֶם רְאוּיִים לְשִׁכְנָה לְהַסְתַּפֵּל בְּקִדְשׁוֹ רַבּוֹנָם. שְׂאֵלוֹ עָשָׂה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, לֹא יָבֵא רְאוּבֵן בַּמִּנְיָן.

וְעַם כָּל זֶה נִעְנַשׁ שְׁנוּטְלָה מִמֶּנּוּ בְּכוּרָתוֹ וְנִתְּנָה לְיוֹסֵף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דֵּה"א ה) וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יִצְוְעֵי אָבִיו נִתְּנָה בְּכוּרָתוֹ [לְבָנִי] לְיוֹסֵף.

בֵּא רְאֵה, (דְּנִיאל ב) שִׁיְהִיָּה שֵׁם הָאֵל מִבְּרַךְ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. שְׁכָל מַעֲשָׂיו אִמְתּוֹ וּדְרָכָיו דִּין, וְכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, הַכֹּל הוּא בְּחֻמְכָּה עֲלִיוֹנָה.

בֵּא רְאֵה כְּמָה גוֹרֵם מַעֲשֵׂה אָדָם, שְׁהָרִי כָּל מִי [מֵה] שֶׁהוּא עוֹשֶׂה,

בַּמִּנְיָנָא וְלֹא גִרַע מִזְכוּתָא דְלַהוֹן כָּלֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מָאִי טַעְמָא בְּקִדְמִיתָא יִשְׂרָאֵל וּלְבַתֵּר יַעֲקֹב. דְּכַתִּיב, וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר. אֲלֹא כִּד אָתָּא רְאוּבֵן וּבְלָבֶל הָהוּא עֲרִסָא אָמַר וּמָה תְּרִיסָר שְׁכַטִּין הוּוּ לִיה לְאַבְא לְקִימָא בְּעֵלְמָא וְלֹא יִתִּיר, וְהַשְׁתָּא בְּעֵי לְאוּלְדָא בְּנִין דִּילְמָא אָנּוּן פְּגִימִין דְּאִיהוּ בְּעֵי לְאוּלְדָא אַחֲרֵינִין כְּמִלְקִדְמִין. מִיָּד בְּלָבֶל הָהוּא עֲרִסָא, וְאַתְעַכֵּב הָהוּא שְׁמוֹשָׂא. כְּאֵילוֹ עֶבֶד קְלָנָא לְגַבִּי שְׁכִינְתָּא דְשְׂרִיא עַל הָהוּא עֲרִסָא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּהָא בְּשִׁמָּא דָּא אֶסְתַּלַּק גּוֹ תְּרִיסָר דְּאַתְפְּסִיין דְּאִינוּן תְּרִיסָר נִהְרִי אֶפְרָסְמוֹנָא דְכָיָא.

וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר, אֵלּוּן תְּרִיסָר שְׁכַטִּין דְּשִׁכְנִיתָּא אֶתְתַּקְנַת בְּהוּ. וּמֵאַן אִינוּן, אֵלּוּן דְּאוּרִייתָא אֶהְדְּרַת וְעַבִּיד לוֹן חוּשְׁבָנָא (דף קעו ע"ב) כְּמִלְקִדְמִין. כְּלַהוּ קְדִישִׁין, כְּלַהוּ אֶתְחַזְזִין לְגַבִּי שְׁכִינְתָּא לְאַסְתַּפְּלָא בְּקִדּוּשָׁה דְּמֵאַרְיָהוֹן. דְּאֵילוֹ עֶבֶד הָהוּא עוֹבְדָא לֹא יִיתִי רְאוּבֵן בַּמִּנְיָנָא.

וְעַם כָּל דָּא אֶתְעַנַּשׁ דְּאַתְנַטִּיל בְּכוּרְתִיה מִנִּיה וְאַתְיָהִיב לְיוֹסֵף כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (דְּבָרִי הַיּוֹמִים א ה) וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יִצְוְעֵי אָבִיו נִתְּנָה בְּכוּרָתוֹ [לְבָנִי] לְיוֹסֵף.

תָּא חֲזִי, (דְּנִיאל ב) לְהוּא שְׁמָה דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֲלְמָא וְעַד עֲלְמָא, דִּי כָּל מַעֲבְדוּהִי קְשׁוּט וְאַרְחֻתִיה דִּין, וְכָל מָה דְּאִיהוּ עֶבֶיד כְּלָא אִיהוּ בְּחֻמְכָּתָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, כְּמָה גְרִים עוֹבְדָא דְבַר נֶשׁ, דְּהָא כָּל מָאִי (מֵא) דְּאִיהוּ עֶבֶיד, כְּלָא אֶתְרַשִּׁים וּקְיִימָא קַמֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהָא יַעֲקֹב

בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל לְגַבְהַ דְּלֵאָה, כָּל הָהוּא לִילֵיא רְעוּתִיה וְלַבִּיה הָוּה בְּרַחֵל, דְּחָשִׁיב דְּרַחֵל אִיהִי. וּמַהֲהוּא שְׁמוּשָׁא וְטַפָּה קַדְמָאָה וּמַהֲהוּא רְעוּתָא אֲתַעְבְּרַת לֵאָה וְאוּקְמוּהָ. דְּהָא אֲלִמְלָא דִּיעֶקֶב לָא יָדַע לָא יִסְתַּלִּיק רְאוּבֵן בְּחוּשְׁפָנָא. וְעַל דָּא לָא אִסְתַּלַּק בְּשַׁמָּא יְדִיעָא אֲלָא שְׁמִיה סֵתֵם רְאוּבֵן.

וְעַם כָּל דָּא אֲהָדָר עוֹבְדָא לְאַתְרִיה, כְּמָה דְּהָהוּא רְעוּתָא קַדְמָאָה אֲתַעְבִּידַת בְּרַחֵל, הָהוּא רְעוּתָא אֲתַהֲדַרַת בֵּה. דְּהָא בְּכוֹרְתִיה אֲהָדַרַת לְיוֹסֵף בּוּכְרָא דְרַחֵל, אֲתַר דְרְעוּתָא הָוּת בְּרַחֵל וְכֹלָא סְלִיק בְּאַתְרִיה. בְּגִין דְּכָל עוֹבְדוּי דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּלָהוּ קְשׁוּט וְזָכוּ.

רַבִּי חֲזַקְיָה אֲשַׁכְּחִיה יוֹמָא חַד לְרַבִּי יוֹסִי דְהוּה מְשַׁתְּמִיט סַפְסִינָא גּוּ קַטְרִי דְנוּרָא וְהוּה סְלִיק קַטְוֹרָא דְתַנְנָא לְעִילָא. אָמַר לִיה, אַלּוּ קַטְוֹרָא דְתַנְנָא דְקַרְבְּנָא דְהוּה סְלִיק עַל גַּבִּי מְדַבְּחָא הָוּה סְלִיק תְּדִיר כִּי הָאִי גְוּוֹנָא, לָא שְׂרָא רּוּגְזָא בְּעַלְמָא וְיִשְׂרָאֵל לָא אֲתַגְלִי מַעַל אַרְעָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמִּדְבָּר פְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן מְקַטְרֶת מִר וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקַת רוּכַל. מִי זֹאת עֲלָה. תָּא חֲזִי, בְּזַמְנָא דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל אֲזִלִּי בְּמִדְבָּרָא, שְׁכִינְתָּא אֲזִלָּא קַמִּיִּהוּ וְאִינְהוּ הוּוּ אֲזִלִּי אֲבַתְרָה. דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת יג) וַיֵּי הַלֶּךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לְנַחֲתָם הַדְרֵךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם וְגו'. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב, (יִרְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר יְיָ זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבַת כְּלוּלְתֶיךָ לְכַתֵּף אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר וְגו'.

וְשְׁכִינְתָּא הָוּת אֲזִלָּא וְכִלְהוּ עָנְנֵי יָקָר בְּהַדְּהָ. וְכַד הָוּה שְׁכִינְתָּא נְטֹלָא, הוּוּ

נְרַשָּׁם וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁהֲרִי יַעֲקֹב, בְּשַׁעֲה שְׁנַכְנַס לְלֵאָה, כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה הָיָה רְצוֹנוֹ וְלִבּוֹ בְּרַחֵל, שְׁחָשַׁב שֶׁהִיא רַחֵל, וּמֵאוֹתוֹ שְׁמוּשׁ וְטַפָּה רֵאשׁוּנָה וּמֵאוֹתוֹ רְצוֹן הַתַּעֲבָרָה לֵאָה, וּבְאַרְוֵהוּ, שְׁהֲרִי אֲלִמְלָא שְׁיַעֲקֹב לָא יָדַע, לָא יַעֲלֶה רְאוּבֵן בְּחוּשְׁבוֹן. וְעַל זֶה לָא הַתַּעֲלָה בְּשֵׁם יְדוּעַ, אֲלָא שְׁמוֹ סֵתֵם רְאוּבֵן.

וְעַם כָּל זֶה חֲזַר מַעֲשֵׂיו לְמִקְוָמוֹ, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ רְצוֹן רֵאשׁוֹן נַעֲשֶׂה בְּרַחֵל, אוֹתוֹ רְצוֹן חֲזַר בֵּה, שְׁהֲרִי בְּכוֹרְתוֹ חֲזַרָה לְיוֹסֵף בְּכוֹר רַחֵל, מְקוֹם שֶׁהָרְצוֹן הָיָה בְּרַחֵל, וְהַכֵּל עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵמַת וְזָכוּת.

רַבִּי חֲזַקְיָה מְצָא יוֹם אֶחָד אֶת רַבִּי יוֹסִי שֶׁהִיטָה נְשַׁמְטַת חֲתִיכַת בְּשֵׁר לְתוֹךְ לְהַבּוֹת הָאֵשׁ, וְהָיָה עוֹלָה קַטוֹר הַעֶשֶׂן לְמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אַלּוּ קַטוֹר הַעֶשֶׂן שֶׁל הַקְּרָבָן שֶׁהָיָה עוֹלָה עַל גַּבִּי הַמְּזַבֵּחַ הָיָה עוֹלָה תָּמִיד כְּמוֹ זֶה, לָא שׁוֹרָה רְגֹז בְּעוֹלָם, וְיִשְׂרָאֵל לָא הָיוּ גּוֹלִים מַעַל הָאָרֶץ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שִׁיר ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמִּדְבָּר פְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן מְקַטְרֶת מִר וּלְבוֹנָה מְכַל אֲבָקַת רוּכַל. מִי זֹאת עֲלָה? בָּא רָאָה, בְּזַמְנָן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר, הִשְׁכִּינָה הַלֶּכֶה לַפְּנִיָּהֶם, וְהֵם הִלְכוּ אַחֲרֶיהָ, שְׁפָתוּב (שְׁמוֹת ג) וְה' הִלֵּךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לְנַחֲתָם הַדְרֵךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם וְגו'. וְלִכְּן כְּתוּב (יִרְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבַת כְּלוּלְתֶיךָ לְכַתֵּף אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר וְגו'.

וְשְׁכִינְתָּא הָיְתָה הוֹלְכַת וְכָל עָנְנֵי הַכְּבוֹד עִמָּהּ. וְכִשְׁהִיטָה שְׁכִינָה נּוֹסַעַת, הָיוּ נּוֹסְעִים, כְּפָתוּב

נְטֹלִין. כְּמָה דְכָתִיב, (במדבר ט) וּלְפִי הַעֲלוֹת הַעֲנַן מֵעַל הָעֲנַן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרֵי כֵן יִסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכַד אִיהִי סְלֵקָא הַהוּא עֲנַנָּא סְלֵקָא עַד לְעֵילָא, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא חֲמָאן וְשָׂאֲלִי וְאָמְרִי, מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר פְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן.

הַהוּא עֲנַנָּא דְשְׂכִינְתָּא אֲתַחֲזִיא עֶשֶׂן, מָאִי טַעְמָא אִיהִי עֶשֶׂן. בְּגִין דְנוֹרָא דְאֲדִלְקִי אֲבָרְהָם וַיִּצְחַק בְּרִיה הָיָה אֶחָיד בָּהּ וְלֹא אַעֲדִי מִינָהּ. וְכַד אֲתַאֲחֲדַת הַהוּא נוֹרָא בְּגוֹוֵה הָיָה סְלִיק עֲנַנָּא (נ"א תננא).

וְעַם כָּל דָּא, מְקַטְרַת מִר וּלְבוֹנָה. מָאִי מְקַטְרַת, מִתְקַטְרָא בְתַרִּין סְטְרִין אַחֲרֵנִין, עֲנַנָּא דְאֲבָרְהָם לִימִינָא, עֲנַנָּא דְיִצְחָק לְשְׂמָאלָא. מְכַל אֲבָקַת רוּכַל, דָּא יַעֲקֹב.

דְּבַר אַחַר דָּא יוֹסֵף הִצְדִּיק, בְּגִין דְאַרְוֹנָא דְיוֹסֵף הָיָה אָזִיל לְגַבְיָהּ, אֲמָאִי רוּכַל, בְּגִין דְהָיָה רָכִיל לְאַחֵי לְגַבְיָהּ דְאַבְרָם. דְּבַר אַחַר אֲמָאִי רוּכַל, אֲלֵא מַה חֲנוּנִי דָּא קְטִירִי דְקוֹסְטְרִי וְאַבְקִי דְפּוֹלְמִי כְלָהוּ בִידֵיהּ. הֲכִי נָמִי יוֹסֵף, אִיהוּ קִיּוּמָא דְאֹרִייתָא בְּגִין דְאִיהוּ קַיִים לָהּ, בְּגִין דְכָל פְּקוּדֵי אֹרִייתָא מִתְקַשְׁרִין בְּנִטְרֵי דְבְרִית קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא שְׂכִינְתָּא מִתְקַטְרָא בְּאֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וַיּוֹסֵף, כְּחָדָא אֵינּוֹן וְדִיוֹקְנָא חָדָא לְהוּ. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית לו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּבְגִין כֶּף מְכַל אֲבָקַת רוּכַל, בְּגִין דְמֵאֲתַר דְנִתְרָא דְנִגִיד וְנִפְיָק אֲשִׁתְקִיָּיא כְלָא וְנִהִירוּ כָּל אַנְפִּין.

וְתָא חֲזִי, כַּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא וְהוּוּ מְקַרְבִּין קְרַבְנִין, כְּלָהוּ הוּוּ מִתְקַרְבִּין לְגַבֵּי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא כְדָקָא יָאוֹת, וְכַד קְרַבְנָא אֲתַעֲבִיד וְתַנְנָא סְלִיק בְּאַרְחַ מִישַׁר, כְּדִין הוּוּ יְדַעֵי דְתַנְנָא דְמִדְבָּחָא אֲדִלְקִי (דף קעו)

(במדבר ט) ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל וגו'. וכשהיא עולה, אותו ענן עולה עד למעלה, וכל בני העולם רואים ושואלים ואומרים, מי זאת עלה מן המדבר פתימרות עשן.

אותו ענן של השכינה שנוראה עשן. מה הטעם היא עשן? משום שהאש שהדליקו אברהם ויצחק בנו הייתה אחוזה בה ולא זזה ממנה, וכאשר נאחזה אותה האש בתוכה, הייתה עולה ענן ונ"א עשן.

ועם כל זה, מקטרת מר ולבונה. מה זה מקטרת? מתקשרת בשני צדדים אחרים, ענן של אברהם לימין, ענן של יצחק לשמאל. מכל אבקת רוכל - זה יעקב.

דבר אחר - זה יוסף הצדיק, משום שארוננו של יוסף היה הולך אליו. למה רוכל? משום שהיה רכיל את אחיו לאביו. דבר אחר למה רוכל - אלא מה חנוני זה שצוררות עצי בשמים ואבקות עלים מריחים כלם בידו - כך גם יוסף, הוא קיום התורה, משום שהוא קים אותה, משום שכל מצוות התורה קשורות לשמירת ברית קדש.

ולכן שכינה קשורה לאברהם יצחק ויעקב ויוסף, כאחד הם, ודמות אחת להם. זהו שכתוב (בראשית לו) אלה תולדות יעקב יוסף. ומשום כך מכל אבקת רוכל, משום שממקום שהנהר ששופע ויוצא, הכל משקים וכל הפנים מאירות.

ובא וראה, כשהיו ישראל בארץ והיו מקריבים קרבנות, כלם היו מתקרבים לקדוש-ברוך-הוא כראוי, וכשקרבו נעשה והעשן עולה בדרך ישר, אז היו יודעים שעשן המזבח הדליק מגורה